

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.006.05.2019

Roman Szelemej
Prezydent Miasta Wałbrzyska
Urząd Miejski w Wałbrzychu
plac Magistracki 1
58-300 Wałbrzych

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/108 Funkcjonowanie i rozwój transportu publicznego w miastach na prawach powiatu województwa dolnośląskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Wałbrzychu plac Magistracki 1, 58-300 Wałbrzych (dalej: Miasto)
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnił Roman Szelemej, Prezydent Miasta Wałbrzycha (dalej: Prezydent) od dnia 11 sierpnia 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania związane z planowaniem rozwoju, organizacją i zarządzaniem publicznym transportem w mieście. 2. Wydatkowanie środków na utrzymanie i funkcjonowanie transportu publicznego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (I półrocze)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/66/2019 z 15 kwietnia 2019 r. 2) Mariusz Orawczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/128/2019 z 4 lipca 2019 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-2)</p>

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Miasto realizując zadania w zakresie zapewnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w Wałbrzychu, powierzyło ich wykonywanie Zarządowi Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta (dalej: Zarząd lub ZDKiUM), a Prezydent sprawował nadzór nad działalnością ZDKiUM.

Miasto prawidłowo, efektywnie i z zachowaniem obowiązujących standardów określonych w Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w Wałbrzychu i Szczawnie-Zdroju³ (dalej: *Plan transportowy*) zrealizowało zadanie „Wykonanie robót budowlanych na zadaniu inwestycyjnym pn. Ograniczenie niskiej emisji poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej polegającej na wybudowaniu centrum przesiadkowego Wałbrzych Dworzec Kolejowy Szczawienko”.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła nieprawidłowości w działalności Miasta, które polegały na: **[1]** przedłożeniu Radzie Miejskiej Wałbrzycha do uchwalenia przygotowanego przez Zarząd projektu *Planu transportowego*, który nie spełniał wszystkich wymogów tj. nie zawierał zapisów dotyczących wymaganej planowanej sieci komunikacyjnej wraz z określeniem linii komunikacyjnych oraz oceny i prognozy potrzeb przewozowych z uwzględnieniem gęstości zaludnienia gmin powiatu wałbrzyskiego, które zamierzano połączyć komunikacją miejską. Przedmiotowy obowiązek wynikał z art. 12 ust. 1 pkt 1 *ustawy o publicznym transporcie zbiorowym*⁴ (dalej: *ustawa o publicznym transporcie zbiorowym*), jak i § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 maja 2011 r. *w sprawie szczegółowego zakresu planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego*⁵ (dalej: *rozporządzenie w sprawie planu transportowego*); **[2]** niedoprowadzeniu do przygotowania przez Zarząd projektu aktualizacji *Planu transportowego*, m.in. o informacje dotyczące: [a] zmiany sieci komunikacyjnej wraz ze zmianą częstotliwości kursów na poszczególnych liniach; [b] połączenia komunikacją miejską kolejnych gmin powiatu wałbrzyskiego; **[3]** przekazaniu do Marszałka Województwa Dolnośląskiego informacji dotyczących transportu publicznego: [a] za 2018 r. sporządzonej na nieaktualnym wzorze; [b] przedstawiających za lata 2016-2018 dane niezgodne ze stanem faktycznym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania związane z planowaniem rozwoju, organizacją i zarządzaniem transportem publicznym w mieście

1.1 Koncepcja organizacji i rozwoju transportu publicznego

Opis stanu faktycznego

1.1.1 Miasto przekazało realizację zadań z zakresu transportu drogowego osób do ZDKiUM na podstawie Statutu Zarządu⁷.

Zakres tych zadań obejmował, m.in.: zarządzanie komunikacją miejską i zapewnienie odpowiednich warunków jej funkcjonowania, tworzenie linii i połączeń

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszej kontroli zastosowano opisową ocenę ogólną.

³ Na podstawie zawartego porozumienia międzygminnego z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie powierzenia Gminie Wałbrzych zadań z zakresu lokalnego transportu zbiorowego (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2012 r., poz. 3190 ze zm.).

⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 2016 ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 117, poz. 684.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej. W niniejszej kontroli zastosowano opisowe oceny cząstkowe.

⁷ Uchwała Nr XXXVIII/209/05 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 marca 2005 r. w sprawie nadania Statutu Zarządowi Dróg i Komunikacji w Wałbrzychu – jednostce budżetowej Gminy Wałbrzych (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 93, poz. 2042 ze zm.).

komunikacyjnych, ustalanie zadań przewozowych w komunikacji miejskiej, badanie i analiza potrzeb przewozowych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, przeprowadzanie analizy sytuacji rynkowej w zakresie regularnego przewozu osób, opracowywanie projektów rozkładów jazdy dla przewoźników i operatorów⁸.

Natomiast Prezydent na podstawie postanowień Statutu sprawował nadzór nad realizacją tych zadań.

(akta kontroli str.270-285, 311-318)

1.1.2. Postanowieniami § 3 ust. 2 zarządzenia Prezydenta Miasta Wałbrzycha w sprawie zasad i sposobu wykonywania kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu oraz w jednostkach organizacyjnych Gminy Wałbrzych⁹, Prezydent osobiście sprawował kontrolę zarządczą w jednostkach organizacyjnych Miasta, w tym ZDKiUM. Kontrola była prowadzona i udokumentowana w formie analiz, składanych sprawozdań, informacji z realizacji zadań i wykonania planu finansowego oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej¹⁰.

Działalność Zarządu w zakresie publicznego transportu zbiorowego nie była przedmiotem audytu i kontroli Urzędu w latach 2016-2019 (I półrocze)¹¹.

(akta kontroli str.270-285,311-318)

1.1.3. Przygotowaniem merytorycznym projektu *Planu transportowego* zajmował się Zarząd, któremu Miasto powierzyło realizację tego zadania.

Ogłoszenie o udostępnieniu projektu *Planu transportowego* zostało opublikowane na zlecenie Miasta w dniu 31 maja 2012 r. w: Gazecie Wrocławskiej, Biuletynie Informacji Publicznej¹². Opinie do projektu były przyjmowane do dnia 22 czerwca 2012 r., zgodnie z art. 10 ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym*. Prezydent przedłożył projekt *Planu transportowego* do Rady Miejskiej Wałbrzycha i Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 10 lipca 2012 r.¹³ przyjęto *Plan transportowy*, który do końca czerwca 2019 r. nie był aktualizowany.

Uchwalony *Plan transportowy* zawierał wymagane elementy, wskazane w art. 12 ust. 1 ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym* oraz w § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie *planu transportowego*. Nie zawierał natomiast zapisów wynikających z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym* jak i § 4 ust.1 pkt 1 i pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie *planu transportowego*, co szczegółowo opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 291-310, 321-327)

Po uchwaleniu *Planu transportowego*, do dnia zakończenia kontroli NIK, Miasto nie występowało do ZDKiUM o przeprowadzenie aktualizacji treści *Planu transportowego*, co zostało opisane w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str.321-327)

1.1.4 Prezydent przedłożył i Rada Miejska Wałbrzycha uchwaliła w dniu 27 sierpnia 2015 r.¹⁴ przyjęcie do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r.¹⁵ (dalej: PGN). W PGN zawarto Plan mobilności miejskiej

⁸ § 3 ust. 2 Statutu.

⁹ Nr 499/2014 z dnia 27 marca 2014 r.

¹⁰ § 23 zarządzenia 499/2014.

¹¹ Na II półrocze 2019 r. Zespół ds. Kontroli i Inwentaryzacji zaplanował kontrolę ZDKiUM w zakresie realizacji dochodów Gminy Wałbrzych, w tym ustalonych w drodze decyzji administracyjnych w latach 2016-2017.

¹² Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju, ZDKiUM.

¹³ Uchwała Nr XXXV/283/2012 Rady Miejskiej Wałbrzycha (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 2879).

¹⁴ Uchwała Nr X/139/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Wałbrzych z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej.

¹⁵ Zrealizowany w ramach projekt pn. „Rozwój Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez opracowanie dokumentów strategicznych wspierających integrację 22 jst: Strategii ZIT, Programu Gospodarki Niskoemisyjnej i Zintegrowanego Programu Transportu Publicznego” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”, ogłoszonego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

i politykę transportową Aglomeracji Wałbrzyskiej, której celem było stworzenie na jej obszarze systemu transportowego, zapewniającego wysoką jakość oraz bezpieczeństwo przewozu osób, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia mieszkańców.

Dane dotyczące komunikacji i dróg w Wałbrzychu według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. przedstawiały się następująco: liczba linii autobusowych: 13 (do 15 kwietnia 2018 r. - 12), o łącznej długości 183,4 km (wg stanu na dzień 1 stycznia 2016 r. - 177,3 km); liczba osób przewiezionych komunikacją miejską kolejno: 16 375,3 tys. w 2016 r., 15 713,6 tys. w 2017 r., 15 790,0 tys. w 2018 r., 7 917,8 tys. (w I półroczu 2019 r.); liczba autobusów: 56, w tym żaden nie był wyposażony w klimatyzację; dwa parkingi „Parkuj i jedź”¹⁶. Strefę płatnego parkowania określono uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzyskiej z dnia 30 kwietnia 2015 r.¹⁷, z 880 miejscami parkingowymi na terenie Wałbrzyska.

(akta kontroli str.319-320)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Miasto przyjęło przygotowany przez Zarząd projekt *Planu transportowego*, który nie spełniał wszystkich wymogów, tj. nie zawierał postanowień dotyczących wymaganej planowanej sieci komunikacyjnej wraz z określeniem linii komunikacyjnych oraz oceny i prognozy potrzeb przewozowych z uwzględnieniem gęstości zaludnienia gmin powiatu wałbrzyskiego, które zamierzano połączyć komunikacją miejską. Przedmiotowy obowiązek wynikał z art. 12 ust. 1 pkt 1 *ustawy o publicznym transporcie zbiorowym*, jak i § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b *rozporządzenia w sprawie planu transportowego*. Projekt w tej formie został przez Miasto przedłożony i uchwalony przez Radę Miejską Wałbrzyską. W *Planie transportowym* opisano jedynie szczegółowo aktualną na dzień jego sporządzenia, sieć komunikacyjną i zalecono jej uproszczenie. Zapisy dotyczące planowanej sieci komunikacyjnej określono dopiero w wyniku realizacji umowy z dnia 2 sierpnia 2012 r.¹⁸, jednakże do dnia zakończenia kontroli NIK nie zostały one wprowadzone do *Planu transportowego*.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, iż projekt *Planu transportowego* został przedłożony do uchwalenia Radzie Miejskiej Wałbrzyskiej, ponieważ wypełniał wymogi dla planu transportowego z *ustawy o publicznym transporcie zbiorowym*. W planie została określona sieć komunikacyjna z przewozami o charakterze użyteczności publicznej – z podziałem Wałbrzyska i Szczawna Zdroju na rejony o zróżnicowanej kategorii obsługi komunikacją miejską. Z gminami dołączonymi do komunikacji miejskiej zawierano porozumienia na okres czterech lat.

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień, gdyż w *Planie transportowym*, wedle przywołanych przepisów, powinna być zawarta ocena i prognoza potrzeb przewozowych z uwzględnieniem gęstości zaludnienia obszaru objętego *Planem transportowym* (tj. gmin powiatu wałbrzyskiego) oraz określenie planowanej sieci komunikacyjnej, którą sporządzono dopiero w wyniku realizacji umowy z dnia 2 sierpnia 2012 r.

(akta kontroli str. 291-310)

2. Prezydent nie egzekwował od ZDKiUM obowiązku przygotowywania projektu aktualizacji *Planu transportowego*, do czego zobowiązywały postanowienia art. 15 ust.1 pkt 2 *ustawy o publicznym transporcie zbiorowym*. W konsekwencji w *Planie*

Zintegrowany Program Transportu Publicznego na lata 2014-2025 dla 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej Etap II Analiza wariantów budowy wspólnego systemu transportu drogowego, mimo sporządzenia w maju 2015 r. nie został uchwalony (zawierał m.in. Politykę transportową Aglomeracji Wałbrzyskiej i plan mobilności miejskiej, na który powoływano się w PGN).

¹⁶ Lokalizacja, liczba miejsc parkingowych i daty uruchomienia parkingów „Parkuj i jedź”: ul. Stacyjna (przy dworcu kolejowym Wałbrzych-Szczawienko) – 39 miejsc, od 16 kwietnia 2018 r.; ul. Przemysłowa – 104 miejsca, 16 października 2017 r.

¹⁷ Nr VI/90/15 z dnia 30 kwietnia 2015 r. ze zm.

¹⁸ Zawartej przez ZDKiUM z podmiotem zewnętrznym, który wykonał projekt *Planu transportowego*.

transportowym nie uwzględniono m.in.: [1] zmian w sieci komunikacyjnej¹⁹ i częstotliwości kursów na poszczególnych liniach wprowadzonych adaptacją na podstawie umowy z 2 sierpnia 2012 r., [2] skomunikowania z miejscowościami zlokalizowanymi w ościennych gminach²⁰.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, iż: ad. [1] W celu dostosowania wytycznych *Planu transportowego* w 2012 r. zlecono wykonanie opracowania adaptacji projektu „Planu funkcjonalnego autobusowej sieci komunikacyjnej na potrzeby publicznego transportu zbiorowego w Wałbrzychu i Szczawnie-Zdroju” do wymogów *Planu transportowego*, w którym zostały przedstawione założenia dotyczące modyfikacji tras, linii komunikacyjnych oraz rozkładów jazdy; ad [2] Ze wskazanymi gminami zawierano porozumienia na okres 4 lat.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, gdyż zadaniem organizatora transportu zbiorowego w Wałbrzychu, jest planowanie rozwoju transportu (art. 8 pkt 1 *ustawy o publicznym transporcie zbiorowym*), co w zakresie przewozów o charakterze użyteczności publicznej odzwierciedla uchwalony plan transportowy (art. 9 ust. 1 ww. ustawy), do którego realizacji należy zmierzać bądź dokonywać aktualizacji jego treści (art. 15 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy). Aktualizacji treści *Planu transportowego* we wskazanym wyżej zakresie Miasto, jak i ZDKiUM nie przeprowadził.

(akta kontroli str. 291-310)

1.2. Organizacja publicznego transportu

Opis stanu faktycznego

1.2.1. Zgodnie z wymogami ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym* oraz postanowieniami Statutu ZDKiUM, na obszarze wyznaczonym przez granice administracyjne Wałbrzycha oraz obszarze gmin ościennych²¹, z którymi zawarto porozumienia w sprawie powierzenia Miastu Wałbrzych zadań z zakresu lokalnego transportu zbiorowego, zadania organizatora publicznego transportu zbiorowego wykonywał Zarząd.

Działania Prezydenta ograniczały się do sprawowania, jak wskazano w punkcie 1.1. wystąpienia pokontrolnego, nadzoru i kontroli zarządczej nad sposobem i jakością realizacji zadań przez Zarząd.

(akta kontroli str. 321-327)

1.2.3. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym*, organizowanie publicznego transportu zbiorowego polegało w szczególności na badaniu i analizie potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej zdolności ruchowej.

Miasto nie przeprowadziło oraz nie zleciło do wykonania Zarządowi badań marketingowych wśród pasażerów komunikacji miejskiej, analiz potoków pasażerskich, których wyniki potwierdzałyby wykonanie przez Miasto zadania określonego *Planem transportowym*, tj. osiągnięcia 35 % udziału komunikacji autobusowej w zmotoryzowanym ruchu miejskim w 2015 r., a także 1 % korzystających z kolei miejskiej oraz wzbudzenie ruchu rowerowego do zadawalającego poziomu, powyżej 5 % udziału w ruchu miejskim (bez terminu realizacji).

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że badania i analizy potrzeb przewozowych wykonywał na bieżąco ZDKiUM poprzez: [1] analizę liczbę przewożonych osób środkami komunikacji miejskiej (dane z bramek liczących w pojazdach); [2] modyfikację istniejących połączeń; [3] współpracę z zakładami pracy, instytucjami oraz gminami w zakresie zgłaszanych potrzeb przewozowych

¹⁹ Wprowadzenia nocnej komunikacji miejskiej (od października 2017 r. do stycznia 2018 r.) oraz nowej linii nr 1.

²⁰ Od 2013 r. do Gluszyca, Boguszowa Gorce, Mieroszowa, od 2014 r. do Walimia, a od 2018 r. do Starych Bogaczowic.

²¹ Tj.: Gluszyca (linia nr 5), Walimia (linia nr 5, 11), Jedliny-Zdroju (linia nr 5), Boguszowa Gorce (linia nr 2), Szczawna Zdroju (linia nr 5 i 18), Mieroszowa (linia nr 12 i 15), Starych Bogaczowic (linia nr 8).

i odpowiadanie na nie poprzez uruchamianie dodatkowych połączeń (weryfikacja wykorzystania kursów); [4] uruchamianie dodatkowych połączeń w przypadku budowy i otwarcia nowego zakładu pracy, szkoły, supermarketu, uruchomienia dworca kolejowego; [5] obserwację ruchu pasażerów na terenie miasta, dostrzeżenie nowych rynków przewozowych.

(akta kontroli str. 291-310, 321-327)

1.2.4 Miasto Wałbrzych ustaliło system taryf za przejazdy komunikacją miejską uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 19 marca 2015 r.²², w wyniku czego dokonano uproszczenia taryf, wprowadzając bilet: jednorazowy – czasowy, 60-minutowy; jednorazowy – czasowy, 24-godzinny; socjalny jednorazowy – czasowy 60 minutowy²³ oraz bilety okresowe na okaziciela²⁴. Uproszczenie taryf oraz wprowadzenie biletów czasowych stanowiło jedno z działań przewidzianych *Planem transportowym*. Nowelizacją, wprowadzoną uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 czerwca 2017 r.²⁵, podwyższono ceny biletów (z dniem 1 sierpnia 2017 r.). W uzasadnieniu do uchwały wskazano, iż ceny biletów ustalono w 2011 r., a podejmowane działania przez Miasto (tj. systematyczne korygowanie rozkładów jazdy, dostosowujące je do potrzeb pasażerów, w tym wydłużanie tras komunikacyjnych i planowane uruchamianie nowych; rozbudowa infrastruktury przystankowej, np. wybudowanie centrum przesiadkowego Wałbrzych pl. Na Rozdrożu) spowodowały systematyczny wzrost wydatków Miasta na zadania związane z organizacją publicznego transportu zbiorowego.

(akta kontroli str.321-327)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

1.3. Kontrola i ocena realizacji usług publicznego transportu zbiorowego

1.3.1 Kontrolę i ocenę realizacji usług publicznego transportu zbiorowego realizował Zarząd, zgodnie z postanowieniami Statutu.

1.3.2 Stosownie do art. 49 ust. 1 ustawy o *publicznym transporcie zbiorowym* Miasto terminowo przekazywało do Marszałka Województwa Dolnośląskiego informacje dotyczące publicznego transportu zbiorowego za lata 2016-2018, które zgodnie ze Statutem były przygotowywane przez ZDKiUM.

Informacje za lata 2016-2017 zostały sporządzone zgodnie z instrukcją formularza, natomiast informację za 2018 r. Zarząd sporządził, a Miasto zaakceptowało i przekazało do Marszałka Województwa Dolnośląskiego na nieaktualnym formularzu.

Ponadto przedłożone informacje zawierały wymagany zakres danych, lecz dane te nie były rzetelne w zakresie: łącznej liczby autobusów, którymi wykonywano przewozy oraz liczby przystanków.

(akta kontroli str. 338-351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Informacja dotycząca publicznego transportu za 2018 r., została przekazana do Marszałka Województwa Dolnośląskiego, mimo że nie została sporządzona wg wzoru przewidzianego załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 5 grudnia 2018 r. w *sprawie szczegółowego zakresu informacji dotyczących*

²²Uchwała Nr V/65/2015 w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe świadczone środkami transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wałbrzych (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 1297 ze zm.).

²³ Przynależący w dni robocze (od poniedziałku do piątku) osobom upoważnionym do świadczeń pomocy społecznej zamieszkałym na terenie Gminy Wałbrzych (ważny wraz z aktualną decyzją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przyznającą zasiłek stały/okresowy/celowy wraz z dokumentem tożsamości ze zdjęciem).

²⁴ Bilet okresowy na okaziciela: 7-dniowy ważny we wszystkie dni tygodnia; 7-dniowy bez soboty i niedzieli; 30-dniowy ważny we wszystkie dni tygodnia; 30-dniowy bez soboty i niedzieli; wakacyjny.

²⁵ Uchwała Nr XLV/551/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 czerwca 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr V/65/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe świadczone środkami transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wałbrzych (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 3182).

publicznego transportu zbiorowego oraz wzorów formularzy do przekazywania tych informacji²⁶.

2. Dane zawarte w przekazanych do Marszałka Województwa Dolnośląskiego w informacjach dotyczących publicznego transportu w zakresie liczby pojazdów obsługujących komunikację miejską (za lata 2016-2017) oraz infrastruktury przystankowej (za 2018 r.) były nieprawidłowe²⁷.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, iż omyłkowo użyto nieaktualnego wzoru informacji, w którym zaprezentowano jednak ogół wymaganych danych.

(akta kontroli str. 288-290,338-351)

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie miasta Wałbrzycha realizował ZDKIUM. Prezydent sprawował nadzór nad Zarządem, poprzez dokonywanie corocznej oceny jego działalności, na podstawie rozliczeń rzeczowo-finansowych z realizacji zadań oraz w ramach prowadzonej kontroli zarządczej. Sprawowany nadzór nie był jednak w pełni skuteczny.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja inwestycji dotyczących transportu zbiorowego

2.1 W latach 2016-2019 (I połowa) w zakresie budowy i przebudowy infrastruktury przystankowej Miasto zrealizowało jedno zadanie inwestycyjne o wartości 6 710,7 tys. zł, polegające na budowie zintegrowanego centrum przesiadkowego Szczawienko. Zadanie polegało na kompleksowym remoncie budynku Dworca Szczawienko, wykonaniu drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą, w tym chodników, pętli autobusowej z wiatą przystankową, oświetlenia, parkingu.

(akta kontroli str. 4, 233-239)

2.2 Zrealizowane przez Miasto zadanie w zakresie budowy i przebudowy infrastruktury przystankowej, spełniało standardy określone w *Planie transportowym* i zapewniało dostępność obiektu dla osób z niepełnosprawnościami²⁸

(akta kontroli str. 233-254)

2.3 Badaniu poddano zamówienie publiczne na realizację zadania „Wykonanie robót budowlanych na zadaniu inwestycyjnym pn. Ograniczenie niskiej emisji poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej polegającej na wybudowaniu centrum przesiadkowego Wałbrzych Dworzec Kolejowy Szczawienko”, dalej „Budowa centrum przesiadkowego Szczawienko”. Zamówienie to przeprowadzono na podstawie art. 39 i art. 40 ust. 1 i 2 z dnia 29 stycznia 2014 r. *Prawo zamówień publicznych* (dalej: *Pzp*)²⁹, w trybie przetargu nieograniczonego na roboty budowlane, o wartości zamówienia mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 *Pzp* i wynoszącej 5 654,6 tys. zł.

W wyniku badania stwierdzono, że Miasto odpowiednio przygotowało i przeprowadziło procedurę przetargową dla tej inwestycji, w tym w szczególności:

- a)** w dokumentacji projektowej dla robót budowlanych uwzględniono ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej zdolności poruszania się, zgodnie z art. 34 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*³⁰ oraz wymogi dotyczące w szczególności zatok autobusowych, usytuowania wiat przystankowych, przejść dla pieszych, zgodnie z § 44, § 119 i § 127

²⁶ Dz.U. poz. 2382.

²⁷ W informacji za: lata 2016 i 2017 rok w pozycji 6 „Łączna liczba autobusów, którymi są wykonywane przewozy na obszarze właściwości organizatora oraz powyżej 50 miejsc” podano nieprawidłową wielkość 55 zamiast 56; 2018 r. w pozycji 10 *Liczba przystanków [ogółem]*, w tym będące własnością jednostki samorządu terytorialnego podano 294 i 184 zamiast rzeczywistych wielkości odpowiednio: 300 i 190.

²⁸ Tj.: zamontowano krawężnik peronowy, wykonywano nową nawierzchnię chodnika i peronu przystanku, obniżano krawężniki przy przejściach dla pieszych, zamontowano wiatę przystankową w miejscu umożliwiającym swobodną dostępność dla osób niepełnosprawnych. W celu zapewnienia dogodnej obsługi osób niepełnosprawnych w zrealizowanym zadaniu zastosowano rozwiązania techniczne w postaci wykonania nowej nawierzchni peronu z pasem ostrzegawczym, zamontowano wiatę przystankową, której konstrukcja umożliwia schronienie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (brak ławki na jednym segmencie wiaty).

²⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 ze zm.

³⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1186.

rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie³¹;

- b) w prawidłowy sposób opisano przedmiot zamówienia na roboty budowlane za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, zgodnie z art. 31 ust. 1 i 2 Pzp;
- c) wartość zamówień została prawidłowo i z należytą starannością określona na podstawie kosztorysu inwestorskiego, zgodnie z art. 33 ust. 1 i 2 Pzp;
- d) zastosowano dozwolone kryteria do wyboru wykonawcy zamówienia, określone w art. 91 ust. 2 Pzp;
- e) w odpowiedni sposób zabezpieczono interesy zamawiającego w projekcie umowy, zgodnie z art. 36 ust 1 pkt 15 Pzp;
- f) w prawidłowy sposób dokonano ogłoszenia o zamówieniu, zgodnie z art. 40-42 Pzp;
- g) w celu przeprowadzenia postępowania powołano komisję przetargową³², a osoby wykonujące czynności w postępowaniu złożyły pisemne oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 Pzp;
- h) najkorzystniejsza oferta została wybrana w oparciu o ustalone wcześniej kryteria oraz była zgodna ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia (art. 82 ust. 3 i art. 91 ust. 1 Pzp);
- i) zadanie było dofinansowane ze środków Unii Europejskiej³³ w wysokości 85% kwoty wydatków kwalifikowalnych. Dokumentacja tego postępowania przetargowego nie była przedmiotem kontroli uprzedniej Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- j) zakres świadczenia wykonawcy wynikający z zawartej umowy był tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie, zgodnie z art. 140 ust. 1 Pzp.

(akta kontroli str. 5-58, 89-92)

2.4 W okresie objętym kontrolą Miasto sprawowało skuteczny nadzór nad realizacją inwestycji pn. „Budowa centrum przesiadkowego Szczawienko” oraz rzetelnie wywiązywało się z obowiązków inwestora, w szczególności:

- inwestycja realizowana była zgodnie z harmonogramem określonym w umowie i terminowo zakończona;
- w trakcie realizacji umów nie wprowadzono do niej nieuprawnionych w świetle art. 144 Pzp zmian w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy;
- w zamówieniu, na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 2 Pzp, w wyniku protokołów uzasadniających konieczność wykonania robót dodatkowych i zamiennych, podpisano aneksy wydłużające termin³⁴ wykonania zamówienia oraz zwiększające wartość³⁵ umowy;
- roboty zostały zrealizowane zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia, w szczególności zgodnie z określonymi w projekcie budowlanym wymogami dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- dokonano rzetelnego odbioru dokumentacji powykonawczej oraz robót.

(akta kontroli str. 59-88, 233-245, 256-262)

³¹ Dz.U. z 2016 r. poz. 124.

³² Zarządzenie nr 556/2016 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 6 lipca 2016 r., zmienione zarządzeniem nr 641/2016 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 12 sierpnia 2016 r.

³³ W ramach realizacji projektu pn.: „Ograniczenie niskiej emisji w Wałbrzychu poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 3. Gospodarka niskoemisyjna, Działanie 3.4. Wdrożenie strategii niskoemisyjnych.

³⁴ Z 30 września 2017 r. do 10 kwietnia 2018 r.

³⁵ Zwiększono wartość robót budowlany z 5 654,6 tys. zł (wynagrodzenie kosztorysowe) do 6 041,0 tys. zł, w tym: 5 654,6 tys. zł (wynagrodzenie kosztorysowe), 309,4 tys. zł (wynagrodzenie ryczałtowe dotyczące robót dodatkowych – odwodnienie), 76,9 tys. zł (wynagrodzenie ryczałtowe dotyczące robót dodatkowych – mur oporowy).

2.5 Miasto prawidłowo dokonywało rozliczeń finansowych z wykonawcą realizującym inwestycję pn. „Budowa centrum przesiadkowego Szczawienko”, w szczególności:

- nie wystąpiły przypadki braku wywiązania się przez Miasto z umownych obowiązków wobec wykonawcy;
- nie wystąpiły przypadki braku lub nienależytego wywiązania się przez wykonawcę z umownych obowiązków wobec Miasta.

(akta kontroli str. 93-232, 256-269)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto prawidłowo i efektywnie zrealizowało skontrolowane zadanie inwestycyjne, z zachowaniem obowiązujących standardów określonych w *Planie transportowym*.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o

Wnioski

1. Podjęcie działań celem dostosowania i aktualizacji treści *Planu transportowego* do wymogów wskazanych w ustawie o *publicznym transporcie zbiorowym*.
2. Skorygowanie przesłanych do Marszałka Województwa Dolnośląskiego informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego za lata 2016-2018.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia   września 2019 r.

Kontroler

Paweł Potemski

główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

Radosław Kujawiński

.....
Podpis

.....
Podpis

